

ПРОБЛЕМИ ПРИВАБЛЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

О. Беспала

(Шосткинський інститут Сум ДУ)

Залучення іноземних інвестицій та співпраця з іноземними інвесторами є одним із головних аспектів, що визначає напрями та пріоритети міжнародної економічної діяльності України, форми її участі в європейських інтеграційних процесах, специфіку регіональної економічної політики.

Формування галузевої структури іноземних інвестицій пов'язана з особливостями інвестиційного клімату України. Зацікавленість інвесторів викликають проекти, розраховані на короткострокову перспективу, з віддачею найближчим часом (харчова промисловість, внутрішня торгівля), а також на стратегічне завоювання ринків машинобудування і хімічної промисловості.

З огляду на динамізм розвитку, статистичні дані інвестиційного процесу швидко "старіють". Але можна відзначити формування певних тенденцій, що якісно характеризують розвиток іноземного інвестування в Україну:

- переважання за розмірами інвестицій партнерів з промислово розвинутих країн і за кількістю – з країн, які розвиваються, а також поступове збільшення частки країн СНД;
- реалізація спільних інвестиційних проектів, як правило, на двосторонній основі;
- обережність західних партнерів щодо великих інвестицій, зумовлена відсутністю надійних гарантій щодо їх захисту, нерозробленістю стратегії та тактики виходу на практично невідомий і раніше закритий ринок;
- активність малих іноземних фірм, орієнтованих на швидке обертання невеликого капіталу або на вигоду від разових операцій (нерідко суто посередницьких);
- нерівномірність розподілу інвестицій за галузями і регіонами України, їх зосередження у промислових центрах України;
- велика частка майнових внесків іноземних інвесторів у загальних обсягах інвестицій, слабе використання механізмів фінансового ринку для інвестування.

Інвестиційний процес в Україні гальмується в силу суб'єктивних й об'єктивних факторів, серед яких виділяють:

- 1) політичну та економічну нестабільність;
- 2) часті зміни законодавства;
- 3) відсутність налагодженого надійного митного контролю та недоліки у Митному кодексі України;
- 4) корумпованість влади в Україні;
- 5) повільні темпи приватизації;
- 6) нерозв'язаність питань земельної власності й т.п.

Найістотнішою перешкодою для діяльності іноземних інвесторів в Україні є недосконалість відповідного законодавства. Спроби вдосконалення нормативних актів згідно з цілями України, а також мотивації іноземних партнерів зумовили часті зміни в українському законодавстві. До останнього часу не запропоновано жодного законодавчого акта, який би був достатньо відпрацьованим, універсальним. Ускладнює ситуацію і практика коригування нормативних актів під час їх руху від верхніх рівнів управління до нижніх. Це пов'язано з тим, що закони і постанови мають нерідко декларативний характер. Тому органи управління нижчих рівнів трактують їх на свій розсуд.

До головних факторів, що стримують формування економічного середовища, сприятливого для залучення іноземних інвестицій, можна віднести також і невизначеність пріоритетів ринкового трансформування економіки та повільність процесів приватизації.

Для стимулювання залучення іноземних інвестицій та усунення негативних тенденцій в економіці України доцільно здійснити ряд заходів, головними принципами яких є:

- політична стабільність держави та її прогнозованість як суб'єкта міжнародних відносин;
- стабільність законодавства стосовно умов іноземного інвестування;
- гнучкість оподаткування виходячи з обсягів, форм інвестування, також пріоритетів інвестуванні окремих галузей економіки⁴
- адекватність організаційно-правового та інформаційного забезпечення залучення іноземних інвестицій;
- оптимальна достатність (глибина проникнення іноземного капіталу на рівні окремих підприємств, галузей та економіки в цілому має нівелюватися виходячи з інтересів національної безпеки).